

I N G E B L I K T

Levende Talen

In **Levende Talen 483** (oktober 1993) beweert Gerard Kempen dat zinsontleding een exact vak kan worden. Om dit te bereiken heeft hij een nieuwe onderwijsmethode voor zinsontleding uitgewerkt (Jongen-Janner, Reimann-Pijls & Kempen 1991). Kenmerkend voor de methode is een sterk *algoritmische* werkwijze, een grafische weergave in de vorm van *syntactische bomen* en het inschakelen van de computer in de klas. Hij meent dat zowel objectief gemeten ontleedprestaties als gesprekken met leraren uitwijzen dat de ingeslagen weg alleszins begaanbaar is.

Moer

Moer 1993/5-6 is een dubbelnummer dat volledig gewijd is aan de vernieuwing van het schoolvak Nederlands in het MBO (Middelbaar Beroepsonderwijs; voor een verduidelijking van het onderwijsniveau zie **VONK** 22/1, september-oktober 1992, p.42). Het openingsartikel van Jan Sturm begint met een historische schets van recente ontwikkelingen die het vak beroepsgericht maakten. Daarna beschrijft hij aan de hand van de klaspraktijk van één leerkracht het verloop van processen die plaatsvinden bij zo'n vernieuwingspoging.

Mariet Van Gogh doet verslag van een onderzoek naar de retoriek en praktijk van het schrijfvaardigheidsonderwijs in één van de opleidingstypes binnen het MBO, nl. het Dienstverlenend en Gezondheidszorgonderwijs. In een volgend artikel beschrijft ze de vernieuwingen die ze in haar eigen klaspraktijk aan een opleiding Mode en Kleding probeert door te voeren door vakinhoudelijke en beroepsgerichte elementen met elkaar te verweven. Simone Danen belicht de specifieke kenmerken van het vak Nederlands in het Toeristisch en Recreatief Onderwijs, waar de contacten met het bedrijfsleven heel intensief verlopen. Ans Teunissen beschrijft dan weer de module 'mondelinge communicatie' binnen een opleiding Economisch en Administratief Onderwijs. Dat vakkenintegratie eveneens tot de mogelijkheden behoort, tonen Ben Vaske en Roger Richter aan met het project 'Bedrijfsethiek'. Het is een voorbeeld van het samengaan van Nederlands en maatschappelijke vorming binnen de opleiding Techniek.

Na al deze praktijkvoorbeelden schetst Henk Lüken de stand van zaken bij de ontwikkeling van een basiscertificaat voor het beroepsonderwijs en de volwasseneneducatie, bespreken Ben Vaske en Heribert Korte toetsen en beoordelingsprocedures voor mondelinge taalvaardigheden, en voert Heribert Korte een interview met een educatieve uitgever. Vervolgens beschrijft Kees

Sluis hoe de opleiding voor leraar Nederlands in het MBO in elkaar zit, en bespreken Amos van Gelderen en Ron Oostdam het opzet van hun onderzoek naar het talenonderwijs in het vernieuwde MBO. Ook aan de Vlaamse situatie wordt in dit themanummer aandacht besteed met twee artikelen die al eerder in *Vonk* 21/1-2 (september-december 1991) zijn verschenen, nl. Anne Lemaitre over communicatieve vaardigheden en Wilfried De Hert over het sollicitatiegesprek.

Spiegel

Spiegel 11/2 (1993) opent met twee Vlaamse artikels van VONK-redacteurs. In het artikel 'Van suiker tot saccharide' zoomen Rita Rymenans en Veerle Geudens in op een belangrijk deelaspect van het onderzoeksproject 'Nederlands in de niet-taalvakken' (UFSIA, 1990-1992), nl. het vakmatig leren en de rol die vaktaal daarin speelt. De manier waarop het proces van kennisverwerving in de klas verloopt, hoe vaktaalgebruik door leerkrachten kan leiden tot misinterpretaties bij leerlingen, welke strategieën leerkrachten hanteren om betekenis te geven aan vaktermen, en hoe leerlingen met vaktermen omgaan, dat zijn de thema's die achtereenvolgens worden behandeld aan de hand van praktijkvoorbeelden uit twaalf geobserveerde lessen in twee scholen voor secundair onderwijs (een ASO- en een BSO-school).

Als het Nederlands in de niet-taalvakken al zoveel problemen kan opleveren voor autochtone leerlingen, met wat voor moeilijkheden moeten migrantenkinderen die het Nederlands onvoldoende beheersen, dan niet te kampen hebben? Die problemen beginnen zich meestal te manifesteren in het basisonderwijs. Ilse Humblet doet onderzoek naar schoolse taalfuncties ('de wijze waarop cognitieve processen in taal worden uitgedrukt', p. 32) in het basisonderwijs, en brengt in dit artikel verslag uit van het eerste deelonderzoek naar het

mondelinge taalaanbod. Welke taalfuncties komen voor in het mondeling taalaanbod van de basisschool, en welke moeten de leerlingen kunnen gebruiken? Hoe zijn ze verdeeld over de verschillende leerjaren? Bestaat er een verschil tussen scholen met en scholen zonder anderstalige leerlingen? Dat zijn de vragen die ze achtereenvolgens beantwoordt op basis van lesobservaties in zes basisscholen.

De tweede helft van dit nummer is gewijd aan vier uitvoerige besprekingen, en aantekeningen van Mark Van Bavel bij het Rapport van de Taakgroep Nederlands van de Nederlandse Taalunie.

Tweetaligheid en schoolsucces

De reeks **Studies in meertaligheid** beoogt de verspreiding van theoretische kennis en resultaten van empirisch onderzoek met betrekking tot het gebruik van meer dan een taal in Nederland en Vlaanderen. Daarbij gaat de aandacht uit naar het gebruik van minderheidstalen en het Nederlands als tweede taal in samenleving en individu. Uitgaande van een interdisciplinaire benadering komen onderwerpen aan bod als taalverwerving, taalvaardigheid, taalverandering, taalverschuiving en taalverlies, taalonderwijs en taalbeleid.

Recent is het vierde deel in de reeks verschenen, waarin verslag wordt gedaan van een onderzoek naar de relatie tussen tweetaligheid en schoolsucces in het basisonderwijs. Daarbij staan de opbrengst en relevantie van de vaardigheid in de etnische groepstalen Turks en Arabisch centraal. Het onderzoek bouwt voort op de studie *Toetsing Turks en Arabisch aan het einde van de basisschool*, waarover in deel 1 van deze serie gerapporteerd wordt.

Besteladres: Tilburg University Press, Postbus 90153, NL-5000 LE Tilburg, tel. 00-31-13-662909.